

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

อนาคตภาพของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2545 โดยใช้เทคนิค เดลฟาย (Delphi Technigne) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการและอนาคตภาพของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 20 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 รอบ รอบแรกเป็นแบบถามปลายเปิด ให้ผู้รู้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับอนาคตภาพที่จะเกิดขึ้นของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2545 จากคำตอบของแบบสอบถามรอบที่ 1 ผู้วิจัยนำมาเรียบเรียงและตัดทอนความซ้ำซ้อนของข้อความ รวมทั้งศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารอื่น ๆ มาประกอบเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ซึ่งเป็นมาตราประเมินค่า 5 สเกล จากคำตอบของกลุ่มผู้รู้ ซึ่งลงน้ำหนักคะแนนความเป็นไปได้ของแบบสอบถามรอบ 2 ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ เปอร์เซนต์ของอนาคตภาพทางบวกและลบ ค่ามัชฌิมฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน เกี่ยวกับอนาคตภาพทางบวก และลบ ความเป็นไปได้ของอนาคตภาพของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2545 แล้วนำมาเสนอในแบบสอบถามรอบที่ 3 เพื่อให้กลุ่มผู้รู้ได้พิจารณาทบทวนว่า ให้คงคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ ในแบบสอบถามรอบสุดท้ายนี้ ได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้รู้ว่า เป็นอนาคตภาพของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2545

ผลการวิจัยที่เป็นอนาคตภาพ ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีพุทธศักราช 2545 มีดังต่อไปนี้

1. ภารกิจทางด้านการผลิตบัณฑิต จะได้รับการพัฒนามากที่สุดเมื่อเทียบกับการภารกิจหลักอื่น ๆ อีก 3 ประการ คือการวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งภารกิจหลักทางด้านการผลิตบัณฑิตนี้ คณะมีจุดมุ่งหมายที่จะเป็นผู้นำเกี่ยวกับงานทางด้านครุศึกษาในทุกระดับการศึกษา กล่าวคือตั้งแต่ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา โดยจะจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีเพียงเพื่อเป็นการสาธิตหลักสูตร และวิทยาการใหม่ๆ เพื่อเป็นแบบอย่างแก่สถาบันครุศึกษาอื่นๆ เท่านั้น แต่จะเน้นการผลิตบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ส่วนภารกิจด้านการวิจัย จะได้รับการพัฒนาเป็นอันดับที่สองรองจากการผลิตบัณฑิต และภารกิจทางด้านการบริหารทางวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จะได้รับการพัฒนาอยู่

ในระดับน้อย เมื่อเทียบกับภารกิจ 2 ประการแรก

2. การรับนิสิตปริญญาตรีของคณะครุศาสตร์ในปี พ.ศ. 2545 จะยังคงรับนิสิตจากทบวงมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีโอกาสที่จะเป็นไปได้มากที่คณะครุศาสตร์ จะมีอำนาจในการคัดเลือกนิสิตเองมากขึ้น นอกจากนั้นคณะครุศาสตร์จะมีแผนทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว เมื่อกำหนดจำนวนนิสิตที่แน่นอน นิสิตส่วนใหญ่ที่ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะครุศาสตร์นั้น จะยังคงเป็นนิสิตหญิง และมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นส่วนใหญ่ จะมีความครูและทัศนคติต่อวิชาชีพครู อยู่ในระดับดี นอกจากนั้นผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตลอดหลักสูตรจะสูงขึ้น

3. คณะครุศาสตร์ จะผลิตบัณฑิตที่เก่งเรียน เก่งงานและเก่งคน อีกทั้งยังผลิตบัณฑิตที่สนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานทั่วประเทศ อย่างไรก็ตามการวิจัยพบว่ามีโอกาสเป็นไปได้มากที่บัณฑิตของคณะครุศาสตร์ จะยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการหางานทำอยู่ต่อไป

4. อาจารย์ของคณะครุศาสตร์ ในอีก 15 ปีข้างหน้าจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จะมีสัดส่วนคุณวุฒิทางการศึกษาและตำแหน่งวิชาการสูงขึ้น คณะครุศาสตร์จะมีกลยุทธ์ในการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ที่เน้นมาตรฐานยิ่งขึ้น แต่เนื่องจากการส่งเสริมทางด้านตำแหน่งทางวิชาการโดยพิจารณาจากผลการวิจัย จึงมีโอกาสนี้เป็นไปได้มากที่อาจารย์จะให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนน้อยลง แต่กลับไปทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานวิจัย อย่างไรก็ตาม ผู้รู้ได้ลงความเห็นไว้ว่า ผลจากการที่อาจารย์ให้ความสำคัญกับการเตรียมการสอน มีการค้นคว้าตำราเป็นอย่างดี จะสามารถทำให้อาจารย์ผู้นั้นมีตำแหน่งวิชาการสูงขึ้นทั้งนี้เพราะการสอนดังกล่าวเมื่อได้รับการปรับปรุง จนกลายเป็นตำราเรียนได้ อีกทั้งมีโอกาสนี้เป็นไปได้มากที่จะนำเอาความสามารถในการสอนมาเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งในการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ

5. หลักสูตรของคณะครุศาสตร์ในปี พ.ศ. 2545 จะเน้นความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยเป็นหลักสูตรที่เน้นความมีคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิต ซึ่งมีโอกาสนี้เป็นไปได้มากกว่าจะเป็นหลักสูตรที่เน้นผลิตเรียนวิชาพื้นฐานในปีแรก และเลือกวิชาเอกในปีที่ 2 มีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ ซึ่งในการปรับปรุงหลักสูตร แต่ละครั้ง จะมีการสำรวจถึงความต้องการของสังคม และพบว่าหลักสูตรที่จะเปิดใหม่ ส่วนใหญ่จะเป็นหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง อาชีวศึกษา

ทางด้านโครงสร้างหลักสูตร จะยังคงแบ่งเป็น 4 หมวดวิชา อยู่เช่นเดิมคือ หมวดวิชา พื้นฐานการศึกษา หมวดวิชาเอก หมวดวิชาเลือก และวิชาเลือกเสรี แต่จะมีการลดจำนวนหน่วยกิตสำหรับหมวดวิชาเอกมาเพิ่มให้กับ หมวดวิชาอื่นๆ

6. หน่วยงานเบียน จะมีบทบาทในการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่เพิ่มมากขึ้น จะมีการใช้ห้องเรียนในช่วงเช้าและเย็นมากขึ้น และจะเพิ่มเนื้อที่ในการทำกิจกรรมทางด้านวิจัย เช่นห้องสมุด หรือสถาบันทางวิชาการอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสเป็นไปได้มากที่จะนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในกิจกรรมห้องสมุด เพื่อช่วยในการค้นคว้าเอกสารให้สะดวกและรวดเร็วขึ้น และจะมีการสำรวจหนังสือในห้องสมุดทุกๆปี เพื่อทราบจำนวนและประเภทหนังสือที่หายไป นอกจากนี้ยังมีโอกาสเป็นไปได้มากที่จะให้งบประมาณในการพัฒนาห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อนโยบายการขยายงานทางด้านบัณฑิตศึกษา

7. งบประมาณแผ่นดินที่คณะครุศาสตร์ได้รับนั้น งบประมาณส่วนใหญ่ยังคงมีระบบการบริหารการเงินที่มีขั้นตอนมากมายอยู่ เช่นเดิมและจะยังคงใช้จ่ายเงินส่วนใหญ่ในหมวดเงินเดือนและค่าจ้าง จึงมีโอกาที่จะเกิดขึ้นได้มากที่คณะครุศาสตร์ จะต้องต้นตอด้วยการหาเงินจากผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ มาสมทบกับงบประมาณแผ่นดิน ผู้บริหารทางคณะครุศาสตร์ จึงจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในด้านการบริหารการเงินอีกด้วย

8. ระบบการบริหารบุคลากรของคณะครุศาสตร์ ในปีพ.ศ. 2545 ยังคงอิงกับระบบข้าราชการอยู่เช่นเดิม แต่จะให้ความสำคัญกับสวัสดิการ และการยกระดับคุณภาพของบุคลากร ทั้งสาย ก ข และค เพิ่มมากขึ้น โดยการให้การอบรม และสนับสนุนทางด้านการศึกษา หรือเปิดโอกาสให้ศึกษาเพิ่มเติม พร้อมทั้งคณะครุศาสตร์ยังมีแนวโน้มว่าจะปรับปรุงคลังข้อมูลโดยระบบคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยสนับสนุนให้อาจารย์ได้ใช้ในการผลิตตำราเพื่อการสอนและการปรับตำแหน่งทางวิชาการ นอกจากนี้คณะครุศาสตร์ยังเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจโครงการต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยจะแบ่งการแต่งตั้งในรูปคณะกรรมการเฉพาะกิจ เพื่อเป็นตัวแทนในการเสนอความคิด

9. ระบบการสรรหาผู้บริหารของคณะครุศาสตร์ในปี พ.ศ. 2545 จะยังคงในระบบการเลือกตั้งอยู่เช่นเดิม อย่างไรก็ตาม โอกาสที่จะมีการหยั่งเสียงเพื่อคัดเลือกผู้บริหารโดยการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้อง นับว่าเป็นโอกาสที่น่าเกิดขึ้นมาก ส่วนอายุการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารนี้ จะยังเป็นอยู่เช่นเดิมคือ สมัยละ 4 ปี และไม่เกิน 2สมัย

10. การเรียนการสอนในคณะครุศาสตร์ จะเป็นกระบวนการที่ให้อำนาจให้นักศึกษามีความรู้คู่คุณธรรม วิธีการจะเป็นแบบแนะนำ การให้คำปรึกษา และการฝึกหัดให้เผชิญกับสถานการณ์จริง สำหรับบัณฑิตปริญญาตรี ส่วนในระดับบัณฑิตศึกษา จะเน้นการเรียนการสอนแบบพึ่งตนเอง

สร้างศักยภาพให้ตนเอง เพื่อการเป็นนักวิชาการที่สมบูรณ์ สำหรับอุปกรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้นั้น โอกาสที่คณะครุศาสตร์จะมีอุปกรณ์การเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และทันสมัยขึ้นนั้น เป็นโอกาสที่มีความเป็นไปได้มาก

11. ลักษณะงานวิจัยของคณะครุศาสตร์ ในอีก 15 ปีข้างหน้า จะมีลักษณะเป็นการวิจัยโครงการใหญ่ๆ อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือกันทำวิจัยระหว่างอาจารย์และนิสิตบัณฑิตศึกษาเพิ่มมากขึ้นจะระดมความคิดของอาจารย์และนิสิตเพื่อผลิตงานวิจัยที่เป็นลักษณะเชิงวิชาการ งานด้านวิชาชีพครู หรืองานวิจัยที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ของคณะครุศาสตร์ ผลจากการวิจัยดังกล่าวนอกจากจะในการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ และการเลื่อนคุณวุฒิทางการศึกษาของนิสิตแล้ว ยังจะได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางอีกด้วย

ทางด้านงบประมาณที่จะใช้การวิจัยนั้น คณะครุศาสตร์จะได้รับงบประมาณในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับงบประมาณที่เคยได้รับมา โอกาสที่อาจารย์ในคณะครุศาสตร์จะได้รับการสนับสนุนเรื่องเงินทุนสำหรับการทำวิจัยร่วมกับองค์การภายนอกนั้น มีโอกาสที่จะเป็นไปได้มาก

12. งานบริการวิชาการแก่สังคม จะคงได้รับการพัฒนาขึ้น เมื่อเทียบภารกิจ 4 ด้านของสถาบันอุดมศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปของการจัดฝึกอบรมให้กับบุคคลภายนอก ตามความต้องการของหน่วยงานและความเหมาะสมของสาขาวิชาในคณะครุศาสตร์ จะให้การสนับสนุนให้บุคลากร สามารถทำงานทางด้านนี้ได้อย่างเต็มที่ トラบได้ที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในคณะ

13. งานทางด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจะเป็นภารกิจด้านที่ได้รับการสนับสนุนน้อย เช่นเดียวกับการบริการวิชาการแก่สังคม กล่าวคือ งานทางด้านนี้จะเป็นเพียง การจัดสัมมนาและการจัดนิทรรศการอยู่เหมือนเดิม ทั้งนี้เพราะงบประมาณที่แบ่งให้กับการพัฒนางานทางด้านนี้ก็น้อย อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยครั้งนั้นพบว่า งบประมาณที่จะใช้ในการพัฒนางานทางด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจะมีสัดส่วนที่สูงขึ้น โอกาสที่จะจัดมุ่มต่างๆขึ้นนอกอาคาร เพื่อการส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นโอกาสที่น่าจะเกิดขึ้นได้มาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัย ได้อภิปรายผลการวิจัยตามข้อค้นพบ โดยจำแนกตามขั้นตอนการศึกษาดังต่อไปนี้

ก. อนาคตภาพทางบวก

1. การจัดการศึกษาของคณะครุศาสตร์

1.1 การผลิตบัณฑิต จากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ทำให้เห็นเด่นชัดว่าการจัดการศึกษาของคณะครุศาสตร์นั้น มีจุดมุ่งหมายที่จะเน้นการผลิตในระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแผนพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับที่ 6 (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กองแผนงาน 2530) ที่กล่าวว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนโยบายจะลดจำนวนนิสิตระดับปริญญาตรีของคณะครุศาสตร์ลง แต่จะมุ่งผลิตบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษา และสอดคล้องกับคำกล่าวของ พรชูลี อาชวอำรุง (2525:286-295) ที่กล่าวว่า ในทศวรรษหน้าการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกมากกว่าปริญญาตรี ซึ่งจะลดน้อยลงไป นอกจากนี้ วิทยุ สาร (2532:สัมภาษณ์) ยังกล่าวว่า คณะครุศาสตร์ควรลดจำนวนนิสิตในระดับปริญญาตรีลงไปเรื่อยๆจนหมด เพื่อที่จะได้ปรับฐานะเป็น Graduate School อย่างสมบูรณ์ และจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับจำนวนนิสิต พบว่า ในปี พ.ศ. 2545 นิสิตระดับปริญญาตรีจะลดลงเหลือเพียง 267 คน แต่นิสิตระดับบัณฑิตศึกษากลับเพิ่มจำนวนขึ้น คือ มีจำนวน 561 คน และ 65 คน สำหรับนิสิตใหม่ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกตามลำดับ

อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบจำนวนนิสิตระดับบัณฑิตศึกษากับความคาดหมายที่จะรับได้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 พบว่า คณะครุศาสตร์สามารถรับนิสิตในระดับปริญญาโทได้ในอัตราที่ใกล้เคียงกับแผนพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ในระดับปริญญาเอกนั้น คณะครุศาสตร์รับได้เพียงจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับแผนพัฒนาการศึกษา เช่น ในปีการศึกษา 2529 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฉบับที่ 5 คณะครุศาสตร์ มีเป้าหมายที่จะรับนิสิตปริญญาโท และ ปริญญาเอกเป็นจำนวน 515 คน และ 28 คนตามลำดับ ซึ่งสามารถรับได้จริงจำนวน 455 คน และ 12 คนตามลำดับ ซึ่งเท่ากับ 88.35 % และ 42.46 % จะเห็นได้ว่าจำนวนนิสิตในระดับปริญญาเอกนั้น คณะครุศาสตร์ยังไม่สามารถจะผลิตได้เท่ากับจำนวนที่ตั้งเป้าหมายไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่ประสงค์จะเรียนต่อในระดับนี้มีเป็นจำนวนน้อย เพราะจะต้องเป็นผู้ที่ต้องการจะพัฒนาศักยภาพของตนเองให้อยู่ในระดับสูงสุดอย่างแท้จริงเท่านั้น (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา:สัมภาษณ์) อีก

ทั้งยังมีผู้ที่ประสงค์จะเรียนต่อในระดับปริญญาเอกอีกส่วนหนึ่งต้องการจะไปเรียนต่อยังต่างประเทศ ถึงแม้คณะครุศาสตร์จะมีนโยบายที่จะรับนิสิตในระดับปริญญาเอก จำนวนมากขึ้นเพียงใดก็ตาม โอกาสที่คณะครุศาสตร์จะรับนิสิตปริญญาเอก ได้ตรงตามเป้าหมายนั้นค่อนข้างจะเกิดขึ้นได้น้อย อย่างไรก็ตามคณะครุศาสตร์ก็ไม่จำเป็นต้องห่วงวิตกกังวลกับปริมาณของนิสิตระดับปริญญาเอกนัก แต่ควรหันมาสนใจทางด้านคุณภาพการผลิตบัณฑิตในระดับนี้มากกว่านั่นคือการผลิตบัณฑิตวิชาการทางครุศึกษานั้นเอง

สำหรับนิสิตในระดับปริญญาตรีนั้น เมื่อเริ่มมีการศึกษาในระดับนี้ขึ้น ศาสตราจารย์ ดร. ประชุมสุข อาชีวอำรุง (2523:151) ได้เคยกล่าวถึงการบริหารคณะครุศาสตร์ไว้ว่า หลักสูตรครุศาสตร์ 4 ปี ฉบับ พ.ศ. 2504 มีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งดังนี้ เพื่อสาธิตและทดลองการจัดหลักสูตรและประมวลการสอนครุศึกษา ในระดับปริญญาตรีสำหรับอาจารย์และนิสิตในระดับปริญญาชั้นสูง แต่เนื่องจากความจำเป็นที่จะต้องผลิตครูให้เพียงพอับความต้องการในขณะนั้น จำนวนนิสิตของคณะครุศาสตร์จึงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นโยบายดังกล่าวจึงถูกละเลยไป แต่ในปัจจุบันนี้ สถาบันหลายๆแห่งสามารถผลิตครูได้เพียงพอแล้ว จึงน่าจะถึงเวลาแล้วที่คณะครุศาสตร์ จะหันมาปรับแผนนโยบายนี้ใหม่ และทำให้เป็นจริง โดยการพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่คาดว่าจะมีประโยชน์แก่ส่วนรวม มีประโยชน์ต่อสังคมขึ้นมา แล้วจัดเป็นกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะแบ่งออกเป็น 2 แบบ แล้วนำผลจากการทดลองนั้นมาเปรียบเทียบกัน หลักสูตรใดแบบใด วิธีการเรียนการสอนแบบใด ที่ให้ผลเป็นที่น่าพอใจ คณะครุศาสตร์ก็ทำการเผยแพร่ เพื่อให้สถาบันครูศึกษายื่นๆ นำไปปฏิบัติเท่ากับคณะครุศาสตร์ทำงานอย่างเดียวกัน แต่กลับได้ผลิตผล 2 อย่าง คือ ได้หลักสูตรใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และ ปรับปรุงจนสามารถเผยแพร่ได้แล้ว บัณฑิตที่วางการศึกษาในหลักสูตรนั้น ยังสามารถไปเป็นผู้นำ ผู้เผยแพร่หลักสูตรดังกล่าวได้อีกด้วย

1.2 หลักสูตร สำหรับหลักสูตรที่ควรจะได้รับพัฒนานั้น จากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า โอกาสที่จำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกจะลดลง แล้วนำไปเพิ่มให้กับวิชาเลือกอื่นๆนั้น เป็นไปได้มาก ซึ่งสอดคล้องกับความตึงการในอนาคต ทั้งนี้เพราะจะทำให้ครูมีโลกทัศน์ ที่กว้างขวางขึ้น และพบว่าจะให้ความสำคัญ กับ ความต้องการของตลาดแรงงาน จึงเป็นไปได้ว่าในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรแต่ละครั้งนั้น จะมีการสำรวจความต้องการของตลาดแรงงานเสียก่อน แต่ถ้าจะมองถึงความต้องการของสังคมในปัจจุบันนี้ พอจะกล่าวได้ว่า สังคมต้องการครู และ อาจารย์ทางด้านวิชาชีพเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) ได้กล่าวถึงปัญหาโครงสร้างของประชากรกับการจัดการศึกษาว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประกาศใช้ใหม่นั้น ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ให้เด็กเรียนวิชาชีพตามความต้องการของท้องถิ่น เนื่องจากขาดครูวิชาชีพ และวัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนมัธยมส่วนใหญ่ซึ่งเล็งไปเปิดสอนเฉพาะในสาขาที่โรงเรียนมีความพร้อมและไม่ต้องใช้ครูวิชาชีพ ตลอดจน

วัสดุอุปกรณ์มากนัก จึงทำให้ไม่สอดคล้องกับนโยบายของหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาคณาจารย์ของโรงเรียนในด้านวิชาการควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กองแผนงาน 2531)

สำหรับการพิจารณาถึงสาขาวิชาที่จะเปิดสอนใหม่ในระดับบัณฑิตศึกษานั้น นอกจากจะต้องคำนึงความต้องการของสังคมแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความพร้อมในหลายด้าน เช่น บุคลากร อาคารสถานที่ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น จากการวิจัยในครั้งนี้ได้ข้อค้นพบว่า ห้องสมุดควรขยายเวลาการเปิดบริการ และรวมทั้งเปิดบริการในวันหยุดราชการด้วย การกระทำดังกล่าว จำเป็นต้องใช้งบประมาณเพิ่ม ทั้งๆที่งบประมาณที่คณะครุศาสตร์ได้รับนั้น ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายอยู่แล้ว คณะครุศาสตร์จึงจำเป็นที่จะต้องหาเงินในส่วนนี้เอง

2. บุคลากร การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้นั้น บุคลากรเป็นปัจจัยหลักอีกประการหนึ่ง ที่จะสามารถทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า จะมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าในสายอาชีพเพิ่มมากขึ้น กล่าวคือ อาจารย์จะได้รับการส่งเสริมให้มีตำแหน่งทางวิชาการและคุณวุฒิทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ส่วนบุคลากรสาย ข และ ค จะได้รับการส่งเสริมทางด้านคุณวุฒิทางการศึกษา ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ไปดูงานหรือการไปอบรม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินแผนพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับที่ 5 เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลถึงคุณภาพของบัณฑิต ที่กล่าวว่า ในด้านคุณภาพของอาจารย์นั้น มหาวิทยาลัยยังสนับสนุนให้อาจารย์ได้เพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาประสิทธิภาพทางวิชาการ ในรูปของการไปศึกษาต่อด้วยทุนปริญญาชั้นสูง ณ ต่างประเทศ การไปเสนอผลงานทางวิชาการ อบรม ดูงาน สัมมนาและปฏิบัติงานทางวิชาการ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กองแผนงาน 2531:146) จึงทำให้อาจารย์ของคณะครุศาสตร์มีคุณวุฒิทางการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้นเรื่อยๆ เช่น ในปี พ.ศ. 2527-2530 คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ร้อยละ 3.42, 3.81, 3.76 และ 4.39 คน ตามลำดับ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กองแผนงาน 2530)

นอกจากคุณภาพของอาจารย์คณะครุศาสตร์จะดีขึ้นเรื่อยๆตามลำดับแล้ว จากงานวิจัยในเรื่องนี้ยังได้ข้อค้นพบอีกว่า ทางด้านจำนวนอาจารย์นั้น พบว่า คณะครุศาสตร์มีอาจารย์จำนวนมากที่ตลอดเวลาเช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าจำนวนดังกล่าวจะไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนนิสิตก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกันกับผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่พบว่า จำนวนอาจารย์ของคณะครุศาสตร์ จะเพิ่มขึ้นเป็น 412 คน ในปี พ.ศ. 2545

อย่างไรก็ตาม การที่คณะครุศาสตร์มีจำนวนอาจารย์เพิ่มมากขึ้นเท่าไร คุณภาพดีขึ้นเท่าไร ก็เปรียบเทียบเหมือนดาบ 2 คม ทั้งนี้เพราะการเพิ่มดังกล่าวหมายถึง งบประมาณที่จะใช้จ่าย

ทางการเรียนการสอนลดลง เพราะงบประมาณส่วนใหญ่ใช้ไปกับการจ่ายเงินเดือน การแก้ปัญหาในขณะนี้คือ การบริหารที่จะทำให้อาจารย์ทุกท่านทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งอาจทำให้บุคลากรที่มีอยู่ในคณะครุศาสตร์ ปัจจุบันนี้เพียงพอแล้ว ส่วนงบประมาณที่ได้เพิ่มขึ้น ผนวกกับการหาผลประโยชน์ จากสิ่งที่มีงืงได้ จะทำให้คณะครุศาสตร์ มีงบประมาณที่จะใช้ ในการปรับปรุงการสอน

3. หนังสือประกอบการเรียนการสอน จากข้อค้นพบทางด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นผลของการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า จะมีการสำรวจหนังสือในห้องสมุดทุกปี ซึ่งเป็นที่สังเกตว่า อนาคตภาพของคณะครุศาสตร์ในชื่อนี้ เป็นอนาคตภาพทางบวกถึง 100 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งหมายถึงผู้รู้มีความคิดเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า การที่จะทำการสำรวจหนังสือในห้องสมุดทุกปีนั้นมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นได้มากที่สุด และเป็นโอกาสที่พึงประสงค์ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะ หนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดในปัจจุบันนี้ ไม่เพียงพอกับความต้องการของนิสิตและอาจารย์ อีกทั้ง หนังสือที่มีอยู่ที่เก่าแก่เกินไป ไม่ทันกับวิทยาการสมัยใหม่ การลึกลอบเอาหนังสือออกจากห้องสมุด จึงเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้ได้หนังสืออันมาใช้ นอกจากนี้ หนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดในปัจจุบันก็เป็นหนังสือเก่า ๆ จะเห็นได้จากรายงานประจำปีของห้องสมุดคณะครุศาสตร์ ที่กล่าวถึงปัญหาในการดำเนินงานว่า หนังสือภาษาไทยเก่าและชำรุดเร็วมาก จำเป็นต้องส่งไปซ่อม ทำให้นิสิตไม่สามารถค้นคว้าได้ตามต้องการ (เอกสารรายงานประจำปี 2530)

จากปัญหาที่หนังสือหายไปจากห้องสมุดทุกปีนี้ ถ้าจะพิจารณาจากระบบการยืม คืน และการตรวจคืน ผู้ที่ออกมาจากห้องสมุดแล้ว ไม่น่าจะเกิดการสูญหายของหนังสือหรือเอกสารในห้องสมุดได้เลย แต่ในสถานการณ์เป็นจริงนั้นมีการสูญหายอยู่ ซึ่งเป็นไปได้ว่า เจ้าหน้าที่มิได้เข้มงวดกับระบบการยืมและระบบการตรวจคืนเท่าที่ควร

สำหรับข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ที่สำคัญอีกข้อหนึ่ง พบว่า จะมีการใช้คอมพิวเตอร์มาช่วยในการค้นคว้าหาข้อมูลในห้องสมุด ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่มีโอกาสที่จะเป็นไปได้มากที่สุด และเป็นอนาคตภาพที่พึงประสงค์อีกด้วย ทั้งนี้เพราะนับวันข้อความรู้ที่ได้หนังสือ ตำรา หรือวิทยานิพนธ์ จะเพิ่มมากขึ้นทุกเวลา ตามการเจริญเติบโตทางวิชาการ ฉะนั้นการค้นคว้าหาความรู้ด้วยวิธีเดิมที่ใช้กันอยู่จะเป็นวิธีที่ต้องใช้เวลามาก การใช้คอมพิวเตอร์มาช่วยจะช่วยให้การค้นคว้าสะดวกเร็วขึ้น ซึ่งวิธีการนี้ หอสมุดกลางของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้นำคอมพิวเตอร์มาใช้แล้ว อย่างไรก็ตาม การจะทำเช่นนั้นจำเป็นต้องใช้งบประมาณสูงทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์และบุคลากร ส่วนผลที่ตอบแทนนั้นจะเป็นผลในระยะยาว จึงเป็นไปได้ว่า การใช้คอมพิวเตอร์นั้นอาจจะไม่ใช่ทั้งระบบ แต่จะใช้เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งที่ต้องการใช้เร่งด่วน เช่น ใช้เฉพาะข้อความรู้ของวิทยานิพนธ์ เป็นต้น

4. อายุการทำงานของผู้บริหาร จะยังคงมีวาระการเป็นผู้บริหารอยู่เช่นเดิม คือ สมัยละ 4 ปี และไม่เกิน 2 สมัย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กล่าวว่า อธิการบดี คณบดี หัวหน้าภาคหรือตำแหน่งอื่นที่เทียบเท่า จะสามารถดำรงตำแหน่งไม่เกินสมัยละ 4 ปี และไม่เกิน 2 สมัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527) ที่เป็นเช่นนี้เพราะวาระการดำรงตำแหน่งดังกล่าว เหมาะสมด้วยประการทั้งปวง กล่าวคือ เป็นระยะเวลาการจบหลักสูตรนิสิตในระดับปริญญาตรีได้ 1 รุ่น หรือจบหลักสูตรปริญญาตรีได้ 2 รุ่น ส่วนสำหรับระดับปริญญาเอกนั้นถึงแม้ นิสิตส่วนใหญ่จะใช้เวลาเรียนมากกว่า 4 ปี แต่ก็สามารถจะจบการศึกษาด้านวิชาการแล้ว จะเหลือเพียงการที่วิทยานิพนธ์เท่านั้น จึงทำให้การอยู่ในวาระผู้บริหารเป็นเวลา 4 ปี จะทำให้ประเมินผลงานของตนเองทางด้านวิชาการได้ โดยประเมินได้จากคุณภาพนิสิตในรุ่นต่าง ๆ นอกจากนี้วาระของผู้บริหารที่อยู่ได้ 4 ปี ยังสอดคล้องกับการบริหารโครงการต่างๆ คือในปีแรก เป็นเวลาของการดำเนินงานต่อจากผู้บริหารคนเก่า ส่วนปีที่ 2 เป็นเวลาของการเริ่มทำงานตามความสามารถของตนเอง ปีที่ 3 เป็นปีของการประเมินผลงานทั้งหมดที่ได้ทำไปแล้ว ปีที่ 4 เป็นปีของการปรับปรุงแก้ไข เนื่องการดำเนินการที่ถูกต้องในปีถัดไป หรือมอบงานให้กับผู้บริหารคนใหม่ต่อไปในกรณีที่หมดวาระการเป็นผู้นำแล้ว

ส่วนสาเหตุที่วาระของผู้บริหารไม่ควรจะอยู่ได้ไม่เกิน 2 สมัยนั้น เป็นเพราะว่าในการทำงานในบางครั้งนั้น จะเห็นผลในระยะยาว ซึ่งไม่สามารถประเมินได้ในเวลา 4 ปี การให้ผู้บริหารอยู่ได้ถึง 8 ปีนั้น จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ดำเนินงานที่ค้างค้างอยู่ให้เสร็จสิ้น พร้อมทั้งประเมินผลงานของตนเองไปด้วย การมีประสบการณ์มาแล้ว 1 สมัยจะช่วยทำให้การบริหารงานสมัยที่ 2 เป็นไปได้อย่างดี แต่สาเหตุที่ไม่สามารถจะบริหารได้เกิน 2 สมัยนั้น เป็นไปได้ว่าอาจทำให้เกิดระบบอิทธิพลชั้นผู้ที่เป็นผู้บริหารอาจใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางที่ผิด เพราะถือว่ามีตำแหน่งสูงกว่า และไม่มีโอกาสที่ผู้น้อยจะโต้ตอบได้

5. การวิจัย สำหรับการวิจัยของคณะครุศาสตร์ในปี พ.ศ. 2545 จะให้ความสำคัญกับที่ต้องการใช้ผลการวิจัยแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิรัฐา สรรพศรี (2524) ที่พบว่าแนวโน้มของการวิจัยทางการศึกษาในอนาคตจะเป็นการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการศึกษามากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะการวิจัยเป็นกระบวนการศึกษาอย่างเป็นระบบ ใช้เทคนิควิธีทางวิทยาศาสตร์ (William Wiersma 1969:4) ผลการวิจัยจึงเป็นข้อความรู้ที่เชื่อถือได้

นอกจากนี้ คณะครุศาสตร์ยังให้ความสำคัญกับการร่วมกันทำงานวิจัยระหว่างอาจารย์และนิสิตบัณฑิตศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปการสัมมนา เรื่องการพัฒนาการผลิตบัณฑิตจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัยที่ว่า มหาวิทยาลัยจะให้การสนับสนุนกับงานวิจัยที่สอดคล้องกับการสอน คืองานวิจัยที่ อาจารย์และนิสิต ได้ทำร่วมกันในภาควิชาการเรียนการสอน งานวิจัยเหล่านี้ควรมีขอบข่ายไม่กว้างขวางนัก และผลการวิจัยก็ไม่จำเป็นต้องตีเลิศในเชิงวิชาการ แต่จะเป็นการวิจัยที่ช่วยพัฒนาคุณภาพบัณฑิตในแง่ การคิดเป็น ทำเป็น และการแก้ปัญหาเป็น รวมทั้งรู้วิธีการแสวงหาความรู้ มีความตื่นตัวกับความรู้ ใหม่ ๆ มีความใฝ่รู้ และพร้อมที่จะศึกษาอยู่เสมอ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายวิจัย 2530)

นอกจากนี้แล้ว การที่อาจารย์และนิสิตร่วมมือกันทำวิจัยนั้น จะเป็นการสนับสนุนให้อาจารย์เป็นผู้ หาหัวข้อการทำวิจัย หัวข้อใหญ่ ๆ ที่มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนอยู่ แล้วนำมาแบ่งแยกเป็นหัวข้อเล็กให้กับ นิสิต ผลประโยชน์ที่เกิดจากการกระทำเช่นนี้มีหลายประการคือ การหาแหล่งเงินทุนทำวิจัย ใ้กับนิสิต และประโยชน์ที่ได้รับจากผลการวิจัยจะเป็นผลที่สามารถสรุปให้เห็นถึงภาพรวมได้ มิใช่ เบียดหัวแตก ซึ่งต่างคมต่างทำ ผลการวิจัยกระจัดกระจาย การใช้ผลการวิจัยจึงไม่เป็นประโยชน์ เท่าที่ควร

สำหรับขบวนการเผยแพร่ผลการวิจัยนั้นพบว่า จะมีขบวนการเผยแพร่ที่จะทำให้ผลงาน วิจัยออกสู่สังคมภายนอกมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ภัฏฐา สรรพศรี (2524) ที่พบว่า จะมีการเผยแพร่ผลการวิจัยทางการศึกษา ทางสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ และเอกสาร ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม และผู้ทำวิจัยจะได้ประเมินผลงานของตนเองว่า ผล การวิจัยนั้นมีประโยชน์แก่สังคมเพียงใด ปอล เอฟ ลาสซาเมลด์ (อ้างจาก ประชุมสุข อาชวอำรุง 2522:65) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดวิจัยทางการศึกษาว่าควรปรับปรุงการใช้ประโยชน์ของ สถาบันการวิจัย และข้อค้นพบของการวิจัยการศึกษา ดังนั้นหน่วยงานที่รวบรวมและเผยแพร่รายงาน วิจัยงานศึกษาจะเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการ เพราะเป็นสื่อกลาง ระหว่างการศึกษาและการนำผลไปใช้ และเนื่องจากความสำคัญของการเผยแพร่ ผลการวิจัย ดังกล่าวให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้จัดให้มีการปรับปรุงสัมมนาทางด้านการศึกษาขึ้น โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษา และให้ทั้งนักวิจัยได้พบปะ แลก เปลี่ยนความรู้กัน (พจน์ สะเพียรชัย 2524) นอกจากนี้จะมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยด้วยวิธีดังกล่าว ข้างต้นแล้ว เมื่อปี พ.ศ.2523 (อ้างจากภัฏฐา สรรพศรี 2524:71) ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้จัดให้มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัยและเทคนิคการวิจัยที่มีประสิทธิภาพขึ้น พร้อม ทั้งเสนอปัญหาในการดำเนินงานของนักวิจัยซึ่งนับได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับผู้ใช้ผลการวิจัย ซึ่งเป็นไปได้ว่าการเผยแพร่การวิจัยในอนาคต คงมิใช่เพียงแต่ผลการวิจัยแต่เพียงอย่างเดียว อาจจะมีการแลกเปลี่ยนเทคนิควิธี เครื่องมือต่อกันด้วย

6. การบริการวิชาการแก่สังคม เป็นภารกิจหลักอีกประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา ถึงแม้ว่าทางต้นนี้ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะได้รับการพัฒนาค่อนข้างช้า แต่ก็มีแนวโน้มว่า จะได้รับการพัฒนามากขึ้นเรื่อย ๆ จะเห็น ได้จากการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึงภารกิจ

ทางด้านนี้ว่า จะขยายงานทางวิชาการแก่สังคมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแยกประเภทการให้บริการออกเป็น 3 ประเภทคือ ประเภทให้บริการวิชาการพร้อมทั้งเรียนรู้ปัญหาของสังคมเพื่อนำมาปรับปรุงด้านวิชาการ ประเภทเพิ่มทุนปัญหาแก่ปดระชาชนและประเภทที่อาจารย์และนิสิตมีส่วนร่วมทำกิจกรรมเพื่อบริการแก่สังคม (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองแผนงาน 2531)

อย่างไรก็ตามถึงแม้หลาย ๆ ฝ่ายจะพยายามทำให้ภารกิจทางด้านนี้ได้รับความสำคัญเทียบเท่ากับภารกิจทางด้านอื่น แต่โอกาสที่จะเป็นไปได้ก็นั่นค่อนข้างน้อย ซึ่งจะเห็นได้จากการแบ่งปันงบประมาณแผ่นดิน ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2529 ซึ่งงานทางด้านนี้ได้รับการแบ่งปันงบประมาณแผ่นดินเพียงร้อยละ 7.14 เท่านั้น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ฝ่ายวางแผนและนิเทศ 2531:116)

7. งานทางด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภารกิจหลักทางด้านนี้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตระหนักในภาระหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง โดยได้แถลงนโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 5 ในอันที่จะส่งเสริมให้บรรยากาศและสภาวะแวดล้อมที่เสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมไทยขึ้นในมหาวิทยาลัย ส่งเสริมกิจกรรมของนิสิตและบุคลากรของมหาวิทยาลัย ในส่วนที่เกี่ยวกับทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ สนับสนุนให้มีการแสดงผลงานและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทย สนับสนุนให้นิสิตของมหาวิทยาลัยมีความรู้ และได้มีโอกาสสัมผัสศิลปวัฒนธรรมนานาชาติ และสนับสนุนการสร้างสร้งงานศิลปทุกแขนง (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กองแผนงาน 2531 :95)

และเพื่อให้นโยบายด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมบรรลุวัตถุประสงค์ มหาวิทยาลัยได้จัดสรรงบประมาณผลประโยชน์ของมหาวิทยาลัยเป็นประจำทุกปี ซึ่งงบประมาณดังกล่าวได้ส่งผลให้คณะครุศาสตร์ ได้จัดศิลป์พื้นบ้านไทยขึ้น การแสดงละครหนังทางเรื่อง พระลอตามไก้ การจัดนิทรรศการ 700 ปีลายสือไทย รำลึกสุนทรภู่ ความรู้พื้นฐานทางพุทธศาสนา งานระลึกพระคุณครู และศิลปวัฒนธรรมไทย ฯลฯ รวมทั้งการนำนิสิตไปทัศนศึกษาชนบทปีละหลายครั้ง (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์ 2530)

ข. อนาคตงานทางลบ

1. การทุ่มเทเวลาของอาจารย์ให้กับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้นนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนระดับนี้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับบัณฑิตศึกษาที่เน้นการเรียนรู้อย่างเฉพาะตนในเชิงวิชาการมากกว่าระดับปริญญาตรี เพราะฉะนั้นการให้คำแนะนำปรึกษา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ตลอดจนทัศนคติต่างๆ ระหว่างนิสิตบัณฑิตศึกษา และ อาจารย์ ในฐานะผู้ที่เสมอภาคกันทั้งในและนอกเวลาเรียน จะช่วยเพิ่มพูนคุณภาพของนิสิต ในด้านความคิดเห็นเป็นอิสระทางวิชาการ ตลอดจนความมั่นใจในภูมิปัญญาของตนเอง และจะเป็นพลังส่วนหนึ่งที่จะก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ แก่นิสิต ในการก้าวขึ้นเป็นนักวิชาการชั้นสูง(อำเภอ สุจริตกุล 2523:145-146) แต่จากการค้นพบของการวิจัยครั้งนี้พบว่า อาจารย์จะทุ่มเทเวลาในการทำงานให้กับคณะน้อยลง แต่จะเน้นการเป็นอาจารย์พิเศษมากขึ้นซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นมานานแล้ว กล่าวคือ สมหวัง นิธิยานูวัฒน์ (2523:127) ได้ทำการสำรวจปัญหาของการบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ ตามทัศนะของคณาจารย์บัณฑิตศึกษา พบปัญหาข้อหนึ่งว่าคณาจารย์บัณฑิตศึกษาไม่มีเวลาทุ่มเทให้กับการสอนและการวิจัย และขาดความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิจัยสาเหตุที่เป็นดังนั้นก็เพราะว่าฐานะทางเศรษฐกิจของอาจารย์ไม่สู้ดีนัก จึงทำให้อาจารย์ต้องใช้เวลาส่วหนึ่งที่จะควรจะให้แก่นิสิต ไปใช้ทำงานอย่างอื่นอันจะทำให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนที่สูงขึ้น

ศาสตราจารย์ อำเภอ สุจริตกุล ได้กล่าวถึงสาเหตุที่อาจารย์กลับบ้านเร็วเกินไปว่ามีสาเหตุสำคัญมาจาก ผู้นำเป็นอย่างนั้นดังคำกล่าวที่ว่า "ฝูงโคตามแม่โค" เมื่อผู้นำไม่ทุ่มเทเวลาให้กับการทำงาน ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บรรดาอาจารย์ทั่วไปหรือผู้ใต้บังคับบัญชา จึงเป็นไปได้ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาก็จะไม่เห็นความสำคัญในการทำงานอย่างหนักอยู่เพียงคนเดียว ประกอบกับไม่มีการนำเอาความสนใจต่อการเรียนการสอน การเอาใจใส่นิสิต มาพิจารณาความดีความชอบ ถ้าอาจารย์นำเอาเวลามาทุ่มเทให้กับนิสิตมากมักจะไม่มีความก้าวหน้า ไม่มีเวลาออกไปเป็นวิทยากรพิเศษ ทำให้ทั้งขาดรายได้ และตำแหน่งทางวิชาการ

2. การร่วมมือในการพัฒนาหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้าขึ้น นับได้ว่าเป็นภาระหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้ที่อยู่ในหน่วยงานนั้น ที่จะช่วยกันทุกวิถีทาง แต่จากข้อค้นพบข้อหนึ่งของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า อาจารย์จะให้ความร่วมมือในการพัฒนาหน่วยงานน้อยลง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ของคณะครุศาสตร์นั้น ล้วนแต่เป็นผู้ที่มีอาวุโสทางด้านวิชาการ และคุณวุฒิทางการศึกษา จะเห็นได้จากปัจจุบันคณะครุศาสตร์มีอาจารย์ที่จบปริญญา เอกและโทถึงร้อยละ 86.19 และมีตำแหน่งทางวิชาการถึงร้อยละ 72.5 จึงทำให้มีลักษณะของนักวิชาการ คือ มีความ

คิดเป็นของตนเอง เชื่อมั่นความคิดของตนเอง เมื่ออาจารย์หลายๆท่านต่างคนมีความคิดต่างคนต่างก็ทำไปตามความเชื่อของตนเอง จึงไม่ทำให้เกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาด้านวิชาการหรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้กับหน่วยงานนั้น

สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาหน่วยงานได้ก้าวหน้าเท่าที่ควรนั้นเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งต้องอาศัยการลงคะแนนจากผู้ร่วมงาน ฉะนั้นการบังคับบัญชาจึงต้องทำแบบประนีประนอม ทำให้ขาดความเด็ดขาด ขาดอำนาจในการตัดสินใจในการลงโทษ ครั้นถ้าผู้บริหารระดับสูงจะทำการลงโทษก็จะทำให้เกิดการบาดหมางกัน เมื่อหมดวาระการเป็นผู้บริหารแล้ว นอกจากนี้ การที่อาจารย์ไม่ค่อยสนใจกับการพัฒนาหน่วยงานนัก อาจเป็นสาเหตุมาจากไม่มีผลตอบแทน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจหรือตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ที่ทำงานด้านนี้จึงเปรียบเหมือนผู้ที่ปิดทองหลังพระ โดยเฉพาะ

ปัจจุบันคณะครุศาสตร์รับได้ว่าเป็นคณะที่ใหญ่ที่สุดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งนี้เพราะมีจำนวนนิสิตรวมทุกระดับการศึกษามากที่สุด กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2530 คณะครุศาสตร์มีนิสิตรวมทั้งสิ้น 3,157 คน และมีนัก เรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกเป็นจำนวนประมาณ 3,000 คน (คณะครุศาสตร์ รายงานประจำปี 2530:12) จึงทำให้ปัจจัยด้านอาคาร สถานที่ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการขยายการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา แต่เท่าที่ผ่านมาความสำคัญทางด้านนี้ดูเหมือนว่าจะถูกละเลยไป ซึ่งจะดูได้จากงบประมาณที่ให้กับที่ดินและสิ่งก่อสร้างในแต่ละปีนั้นมีเป็นจำนวนน้อยมาก เช่นในปี พ.ศ. 2530 คณะครุศาสตร์ แบ่งงบประมาณมาให้กับงานทางด้านอาคารสถานที่เพียงร้อยละ 1.21 เท่านั้น หรือ เท่ากับ 528,100 บาท ซึ่งงบประมาณดังกล่าวได้รวมค่าใช้จ่ายทางด้านครุภัณฑ์ไว้ด้วย จึงเป็นไปได้ว่าเงินหมวดนี้ส่วนใหญ่จะใช้จ่ายไปกับค่าครุภัณฑ์ ซึ่งมีความจำเป็นมากกว่าและครุภัณฑ์บางอย่างเป็นของใช้ประเภทสิ้นเปลือง จึงจำเป็นต้องจัดหาใหม่ทุกปี ทำให้ค่าใช้จ่ายสำหรับสิ่งก่อสร้างนั้นเพียงพอสำหรับการบำรุงรักษาให้คงสภาพเดิมได้เท่านั้น การที่จะปรับปรุงให้ดีกว่าเก่าหรือขยายให้มากกว่าเก่าคงจะเป็นไปได้อย่างจริงจังเป็นไปได้ว่าในอนาคตงบประมาณทางด้านนี้จะยังคงมีเป็นจำนวนน้อยซึ่งสอดคล้องกับผลของการวิจัยในครั้งนี้นับว่างบประมาณที่ใช้สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งก่อสร้างจะลดลง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

คณะครุศาสตร์ ควรจะนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการบริหารภารกิจหลัก 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษา คือ ด้านการผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับงานทุกฝ่ายให้คุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านนิสิต ควรมีการปรับปรุงวิธีการคัดเลือกนิสิตในระดับปริญญาตรี เสียใหม่ ถึงแม้คณะครุศาสตร์ จะไม่สามารถทำการสอบคัดเลือกได้ทั้งหมดเองทั้งหมด แต่ก็สามารถทำได้ถึง 50 % ของจำนวนนิสิตทั้งหมด จึงน่าจะเพิ่มโครงการใหม่ๆ ขึ้นเพื่อรับนิสิตด้วยตนเอง เช่นเดียวกับโครงการครูทายาท ซึ่งจะทำได้สามารถยกระดับวิชาชั้นครูขึ้นมาได้ นอกจากนี้คณะครุศาสตร์ ควรจะเพิ่มการทดสอบนิสิต เพื่อคัดเลือกนิสิตที่มีความรู้ความสามารถตรงกับที่คณะครุศาสตร์ต้องการจริงๆ เช่น การวัดแววความเป็นครู การวัดทักษะเฉพาะวิชาเอกที่เลือกเรียน เป็นต้น

2. หลักสูตร ควรลดจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกลง แล้วนำจำนวนหน่วยกิตเหล่านั้นไปเพิ่มให้กับวิชาเลือก ที่มีความจำเป็นกับนิสิต ซึ่งนอกจากจะทำให้ให้นิสิตมีความรู้ความสามารถในวิชาเอกพอสมควรแล้ว ยังมีความรู้กว้างในด้านอื่นๆ ที่นิสิตสนใจอีกด้วย ความรู้ที่ว่านี้อาจใช้ในการประกอบการสอนของนิสิต เมื่อจบการศึกษาแล้ว

3. อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการเพิ่มพื้นที่ที่จะใช้สำหรับกิจกรรมทางการวิจัยมากขึ้น และสถานที่ทางการบริการมากขึ้น ทางด้านห้องสมุดนั้น บัณฑิตวิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณสำหรับซื้อหนังสือให้เพียงพอกับการเรียนการสอน และควรมีให้ห้องสมุดรับรู้และดำเนินงานในการสั่งซื้อ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและนำหนังสือทุกเล่มเข้าห้องสมุด เพื่อให้บริการแก่นิสิตได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งการจัดหาคอมพิวเตอร์ เข้ามาช่วยงานภายในห้องสมุด เช่น การให้บริการด้านข่าวสาร หรือข้อความรู้ โดยการจัดเป็นศูนย์บริการการเรียนการสอน (Learn Service Center) เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้บริการแก่อาจารย์และนิสิต

4. ด้านการวิจัย ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการวิจัย เช่น รองคณบดีฝ่ายวิจัย ควรจะเป็นผู้แสวงหาโครงการวิจัยที่เหมาะสมมาเสนอแก่คณาจารย์ ทั้งนี้คณะครุศาสตร์มีอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถมาก ซึ่งอาจารย์สามารถใช้ผลงานการวิจัยนี้เสนอขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการได้ และถ้าโครงการดังกล่าวมีเงินทุนสนับสนุนอยู่ด้วยแล้ว ก็จะเป็นการ

เพิ่มรายได้อีกด้วย และนอกจากนี้ยังสนองตอบต่อนโยบาย การขยายงานด้านบัณฑิตศึกษาอีกด้วย โดยการให้ผลิตเข้ามามีส่วนร่วมในการทำวิจัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้ผลิต

5. การเรียนการสอน ควรนำเอาประสิทธิภาพในการสอนมาใช้ในการพิจารณา ตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งประเมินได้โดยใช้แบบประเมินที่เป็นมาตรฐาน และประเมินโดยนิสิต เพื่อนอาจารย์ ผู้ร่วมงาน สิ่งเหล่านี้จะเป็นการบำรุงขวัญและกำลังใจให้อาจารย์มีกำลังใจที่จะ สอนนิสิตให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

6. การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม งานทางด้านนี้ ควรจะ จัดจัดให้มีวัตถุประสงค์ควบคู่ไปกับการกิจหลักอื่นๆ ซึ่งจะทำให้งานทางด้านนี้ได้รับการพัฒนาเร็ว ขึ้น เช่น การจัดให้มีการอบรมขึ้นเพื่อให้อาจารย์ได้พัฒนาด้านการสอน เพื่อใช้ในการอบรม วัตถุประสงค์ก็เป็นบริการวิชาการและการปรับปรุงการสอนด้วย หรือการทดลองสอนด้วยวิธี ใหม่ๆ หลายๆวิธีเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพ ก็จะเป็นการทำวิจัยควบคู่ไปกับการบริการวิชาการ หรือในการอบรมทางวิชาการให้กับหน่วยงานใดก็ตาม จะสามารถตั้งวัตถุประสงค์ได้ 3 อย่าง ด้วยกันคือ เพื่อบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และเพื่อทำการ วิจัยเกี่ยวกับวิธีการสอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับอนาคตภาพของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการเจาะลึกในแต่ละด้าน เช่น ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน บุคลากร การวิจัย เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาในแนวกว้างเท่านั้น การศึกษาในแนวลึกของแต่ละ เรื่องลงไป จะทำให้การนำผลการวิจัยไปใช้มีรายละเอียดปลีกย่อยมากขึ้น

2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับความต้องการบัณฑิต ของผู้ที่จบการศึกษา จากคณะ ครุศาสตร์ ว่าต้องการทางสาขาใดบ้างทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ ในการขยายหลักสูตรของคณะครุศาสตร์ซึ่งต้องใช้ความต้องการของสังคมเป็นปัจจัยสำคัญ

3. ถ้าต้องการทำวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย ผู้วิจัยต้องมีความแน่ใจว่าจะสามารถทำให้ ผู้รู้ ตอบแบบสอบถามให้ตรงกำหนดเวลาได้ ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือได้สูง

4. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟาย เช่น ความคิดเห็นของผู้รู้ ที่มีต่อการเป็นผู้เชี่ยวชาญตามวิธีการของเทคนิคเดลฟาย ความเที่ยง ความตรง ความน่าเชื่อถือได้ ของวิธีการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟายในประเทศไทย